

Образецът на частична предварителна оценка на въздействието влиза в сила от 01 януари 2021 г.

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция:

Министерство на енергетиката

Нормативен акт:

Постановление за мерките по прилагане на Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията

Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет

Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:

.....

Лице за контакт:

Жеко Жеков, началник отдел, дирекция КУЕ

Телефон и ел. поща:

i.jekov@me.government.bg, 02/9263 159

1. Проблем/проблеми за решаване:**Проблем 1 „Рязко покачване на цените на електроенергията“**

От септември 2021 г. насам се наблюдават много високи цени на пазарите на електроенергия. Като основна причина се идентифицира високата цена на природния газ, който се използва като суровина за производството на електроенергия в голяма част от електропроизводствените мощности в Европа. Газовите електроцентрали често са необходими за задоволяване на търсенето на електроенергия, когато то е най-високото през деня или когато количествата електроенергия, произведена чрез други технологии, като например ядрени, водноелектрически или различни възобновяеми енергийни източници, не са достатъчни за покриване на търсенето. Ескалацията на агресивната война на Русия срещу Украйна от февруари 2022 г. насам доведе до чувствително намаляване на доставките на газ. Войната срещу Украйна предизвика също така несигурност по отношение на доставките на други суровини, като например каменни въглища и суров нефт, използвани от инсталации за производство на електроенергия. Това доведе до значителни допълнителни увеличения и нестабилност на цената на електроенергията.

Високите температури, наблюдавани през лятото на 2022 г. също са съществена причина за увеличаване на търсенето на електроенергия за охлаждане, което увеличи натиска върху производството на електроенергия, като в същото време производството на електроенергия чрез определени технологии беше значително под историческите равнища поради технически и климатични обстоятелства. Това доведе до ограничено производство на водноелектрическа енергия и ниски нива на водата в големите реки, което оказва неблагоприятно въздействие върху транспорта на суровини, използвани като гориво за производството на електроенергия.

Проблем 2 „Свърхпечалба на някои производители и търговци на електроенергия“

Тези печалби не съответстват на нормалните общоприети нива, която дружествата или местата на стопанска дейност в Съюза, извършващи дейност в отраслите на суровия нефт, природния газ, въглищата и нефтопреработването биха получили или биха могли да очакват да получат при нормални обстоятелства, ако не бяха настъпили непредвидимите събития на енергийните пазари.

Некоординираните тавани на пазарните приходи от електроенергия, произведена от източници с по-ниски пределни разходи, например възобновяеми енергийни източници, ядрена енергия и лигнитни въглища („източници с подпределни разходи“) водят до значителни изкривявания между източниците на енергия в Съюза, тъй като тези източници се конкурират в целия Съюз на свързан пазар на електроенергия.

Мерките за справяне с високите цени на електроенергия на ниво Европейски съюз са закрепени в приетия на 6 октомври 2022 година Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията (Регламента) и са с временен характер. В националното законодателство към момента не съществува правна уредба на този вид отношения, което налага приемането на нов закон, за транспониране на Регламента.

2. Цели:

Цел 1 „единен и добре координиран отговор на равнището на Съюза, за да се преодолее рязкото увеличение на цените на електроенергията и тяхното отражение върху домакинствата и промишлеността“

Солидарността между държавите членки чрез определянето на общ за целия Съюз таван на пазарните приходи следва да генерира приходи за държавите членки за финансиране на мерки в подкрепа на крайните клиенти на електроенергия, като например домакинствата, малките и средни предприятия (МСП) и енергоемките отрасли, като същевременно се запазят ценовите сигнали на пазарите в целия Съюз и се запази трансграничната търговия.

Цел 2 „ намаляване на свръхпечалбите, чрез налагане на таван на приходите “

Всички държави членки следва да могат целево да подкрепят потребителите чрез свръхприходите, произтичащи от наложения таван на пазарните приходи, чрез намаляването на търсенето на електроенергия, което допринася за понижаване на цените на енергията, и чрез постъпления от солидарна вноска, наложена на дружествата и местата на стопанска дейност от Съюза, извършващи дейност в отраслите на суровия нефт, природния газ, въглищата и нефтопреработването.

В ситуация, в която потребителите са изложени на изключително високи цени, които вредят и на икономиката на Съюза, е необходимо временно да се ограничат извънредните пазарни приходи на производителите с по-ниски пределни разходи чрез прилагане на тавана на пазарните приходи, получени чрез продажбата на електроенергия в рамките на Съюза.

Таванът на пазарните приходи не следва да застрашава способността на производителите, към които се прилага, включително производителите на енергия от възобновяеми източници, да възстановяват своите инвестиционни и оперативни разходи, и следва да запазва и стимулира бъдещите инвестиции в капацитета, необходим за декарбонизирана и надеждна електроенергийна система.

Средствата от целевите вноски на задължените по проекта на Постановление на Министерският съвет (ПМС) лица ще се използват за покриване на разходи по чл. 36б, ал. 1, т. 4 от ЗЕ по приети от Министерския съвет програми, разработени при спазване на разпоредбите на чл. 10 и чл. 17 на Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията.

Мерките, предвидени в проекта на ПМС, ще се прилагат от 1 декември 2022 г. до 30 юни 2023 г.

3. Заинтересовани страни:

Предвидените мерки в проекта на ПМС засягат интересите на всички участници на електроенергийния пазар, в т.ч.:

1. Производителите на електрическа енергия със съоръжения за производство на електрическа енергия с инсталирана мощност над 1 MW, чиито пазарни приходи са получени от продажбата на електроенергия, произведена от източниците, съгласно чл. 7 от Регламент (ЕС) 2022/1854

2. Производителите със съоръжения за производство на електрическа енергия с инсталирана мощност над 1 MW с договор за компенсиране с премии, чиито пазарни приходи са получени от продажбата на електроенергия, произведена от източниците, съгласно чл. 7 от Регламент (ЕС) 2022/1854 действащ към датата на влизане в сила на Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията

3. Общественият доставчик на електрическа енергия

4. Търговците на електрическа енергия за сключените по свободно договорени цени сделки за периода от 1 декември 2022 г. до 30 юни 2023 г.

5. Фонд „Сигурност на електроенергийната система“

6. Крайни потребители на електрическа енергия

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

Вариант 1 „Без действие“:

Описание:

1. Неприемането на постановлението на Министерски съвет за прилагане на Регламента ще доведе до липса на въздействие за справяне с високите цени на електрическа енергия и прилагане на ефективни мерки за компенсиране на небитовите потребители на електрическа енергия.
2. С неприемане на Постановлението, действията на държавата няма да бъдат приведени в съответствие с европейското законодателство, което от своя страна може да доведе до стартиране на наказателни процедури от ЕК.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Положителни икономически въздействия:

Задължените субекти, по Постановлението няма да отделят от своите свръхпечалби за солидарни вноски с цел използването им по приетите от Министерския съвет програми за въздействие върху цените на електрическа енергия

Социални положителни въздействия:

Не са идентифицирани такива

Екологични положителни въздействия:

Не са идентифицирани такива

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Икономически негативни въздействия:

Липсата на вноски във Фонд СЕС ще доведе до недостиг на средства за изпълнение на приетите програми за компенсация.

Неизпълнение на изискванията за хармонизиране на мерките по Регламента ще постави страната под риск от липса на въздействие върху високите цени на електрическа енергия в национален и общоевропейски мащаб;

Социални негативни въздействия:

Рязкото повишаване на цените на енергията допринася значително за общата инфлация в еврозоната и забавя икономическия растеж в Съюза. В тази връзка е необходимо въздействие върху фактори, които оказват влияние върху инфлационните процеси.

Екологични положителни въздействия:

Не са идентифицирани такива

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Оперативните и общите разходи на потребителите на електрическа енергия ще останат относително високи. Действащите към момента програми и механизми за компенсиране, предвидени в Закона за енергетиката няма да осигурят средства за въздействие върху високите пазарни цени в периода 01.01.2023 – 30.06.2023 г.

Административна тежест:

При този вариант не се постига намаление на административната тежест

Вариант 2 „ Приемане на ПМС за мерките по прилагане на Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията“:

Описание:

Ще се постигнат целите за справяне с високите цени на електроенергията, поставени с Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г., като основните са свързани с прякото въздействие на високите пазарни цени върху икономическите субекти.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Икономически положителни въздействия:

Ще се осигурят средства под формата на вноски във Фонд СЕС за компенсации за електрическа енергия по приети от Министерския съвет програми за предоставяне на компенсации, свързани с цените на електрическата енергия, съгласно Закона за енергетиката.

Социални положителни въздействия:

Програмите свързани с прилагането на ПМС ще окажат положително социално въздействие върху крайните потребители и обществото като цяло. Финансовият ефект е свързан с потискане на инфлационните процеси и повишение на потребителските цени на стоки и услуги.

Екологични положителни въздействия:

Не са идентифицирани такива

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Ограничаване на печалбите на задължените субекти и пренасочване на финансови ресурси към стопански потребители на електрическа енергия.

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия:

Намаляване на оперативните и общите разходи, чрез компенсаторните механизми, предвидени в Закона за енергетиката и проекта на ПМС за мерките по прилагане на Регламент (ЕС) 2022/1854 на Съвета от 6 октомври 2022 г. относно спешна намеса за справяне с високите цени на енергията.

Административна тежест:

При този вариант не се постига намаление на административната тежест

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

		Вариант „Без действие“	Вариант 1	Вариант 2	Вариант n
Ефективност	Цел 1 „единен и добре координиран отговор на равнището на Съюза, за да се преодолее рязкото увеличение на цените на електроенергията и тяхното отражение върху домакинствата и промишлеността“	3	1		
	Цел 2 „намаляване на свръхпечалбите, чрез налагане на таван на приходите“	3	1		
	Цел 3: ...				
Ефикасност	Цел 1 „единен и добре координиран отговор на равнището на Съюза, за да се преодолее рязкото	2	2		

	увеличение на цените на електроенергията и тяхното отражение върху домакинствата и промишлеността“				
	Цел 2 „намаляване на свръхпечалбите, чрез налагане на таван на приходите“	3	1		
	Цел 3: ...				
Съгласуваност	Цел 1 „единен и добре координиран отговор на равнището на Съюза, за да се преодолее рязкото увеличение на цените на електроенергията и тяхното отражение върху домакинствата и промишлеността“	3	2		
	Цел 2 „намаляване на свръхпечалбите, чрез налагане на таван на приходите“	3	1		
	Цел 3: ...				

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степеня, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

ефективност, чрез която се измерва степеня, до която вариантите постигат целите на предложението;

ефикасност, която отразява степеня, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

съгласуваност, която показва степеня, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

5.2. По проблем 2:

* При повече от един поставен проблем мултиплицирайте таблицата за всеки отделен проблем.

5.n. По проблем n:

* При повече от един поставен проблем мултиплицирайте таблицата за всеки отделен проблем.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1: Вариант 2 „Приемане на ПМС“

.....
.....
По проблем 2: Вариант 2 „ Приемане на ПМС“
.....
.....

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

- Ще се увеличи
 Ще се намали
 Няма ефект

-
.....
*1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.
1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.*

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
.....
.....
 Не

- 1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на избрания вариант.
1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).
1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.
1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.
1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.
1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.*

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

- Да
.....
.....
 Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро-, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

Актът засяга пряко МСП

Актът не засяга МСП

Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

.....
.....

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

Проведени са консултации

.....
.....
.....

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

.....
.....
.....

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Да

Не

.....
.....

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

Да

Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

.....
.....

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

.....
.....

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: ...

Дата: ...

Подпис: ...